

De tusind kaffekoppers mand

Aase Bjerkholt, Norges tidligere familieminister (til højre) i København sammen med partisekretær Karen Dahlerup.
— Som oppositionsparti får man vel tid og ro til at tage sig af principielle spørgsmål...

DER må være noget overbevisende over et kaffeselskab.

Det er ikke bare plasticdåser med låg, der sælges så meget bedre, når salget foregår i hygge-stemning i privat hjem med en halvprivat sludrende hyggesælgerske for bordenden.

Også politik kan åbenbart sælges omkring kaffekopperne.

Aase Bjerkholt, der har været familieminister i Norge i mange år indtil regeringsskiftet i september sidste år, fortalte forleden kvindelige nordiske kolleger i København om det nuværende stortingsmedlem Halfdan Hegtun, der i forvejen var ret kendt som medarbejder ved det norske fjernsyn.

Han fik nogle af sine bekendte til at invitere til kaffeselskab. Der mødte han op — uventet for gæsterne — og sludrede med dem om den lille, nære politik. Han sagde ikke: — Vi må have det parti, jeg tilhører, Venstre, bedre repræsenteret i Stortinget.

Nej, han sagde: — Jeg vil så forfærdelig gerne ind i Stortinget, jeg tror, jeg kunne gøre noget virkelig godt derinde, og jeg synes, det må være så dejligt at blive stortingsmedlem. Det er mit største ønske at komme ind.

Kaffe og håndtryk

Og når han gik fra kaffeselskabet, tog han hver enkelt i hånden og sagde, at han ønskede her for en tillids- og respekteret og regnede med, at han eller hun ville huske at stemme på ham, Halfdan Hegtun. Og samtidig fik han en af de tilstedeværende til at invitere til et nyt kaffeselskab i et andet sogn med andre gæster. På den måde nåede han hele kredsen, det var Åkershus, der ligger som en ring uden om Oslo, rundt.

Vi andre grinede ad »De Tusind Kaffekoppers Mand«, som vi kaldte ham. Vi havde nærmest lidt ondt af en mand, der gik rundt og sagde, at det var han selv, der så gerne ville ind i Stortinget, at de skulle stemme på ham for hans skyld og ikke for partiets, siger Aase Bjerkholt.

Men vi havde nu ikke behovet at have ondt af ham — for han blev valgt med et kæmpe-stemmetal. Vælgerne havde ikke kunnet stå herken for kaffen eller for manden, der sagde: »Jeg har ikke forstand på de store problemer, men jeg ved bare osv.« —

Minus 3,5 pct.

Aase Bjerkholt fortalte også om den norske journalist Helge Seip, ligeledes kandidat for Venstre. Hver dag skrev han i »Dagbladet« under rubrikken »Kalenderbladet« om, hvad han foretog sig: — Kl. 7 ringer vækkeuret, kl. 8 morgenkaffe med min kone og børnene, kl. 10 ringe og aftale et møde osv.

Denne stærkt personlige form viste sig meget virkningsfuld, også han blev valgt. Man kan nok gå ud fra, at selve formen for valg af kandidater er ved at ændre sig, mener Aase Bjerkholt, der gav en orientering om valget i Norge sidste år, hvor den samlede fremmede-procent lå 6 procent højere end ved valget i 1961, og hvor Arbeiderpartiet mistede seks pladser i stortin-

get, fra 74 til 68 mandater (af i alt 150). Arbeiderpartiet havde i 1961 48,6 procent af det samme stemmetal mod denne gang 43,1, altså en tilbagegang på 3,5 procent.

Fint at klage over skat

Om årsagerne kan naturligvis kun gisnes. Aase Bjerkholt, der har studeret spørgsmålet nøje, nævnte blandt andet overgangen i de små bygder til industrisamfund.

Man har måske tjent 6000 kr. som landmand og får nu arbejde på en fabrik til 15.000 om året. Når man så opdager, at de 6000 og de 15.000 kroner ikke umiddelbart kan sættes op mod hinanden, idet man som industriarbejder skal købe meget af det, man ikke for gav penge for, og nu også rammes af skatteprogressionen, så bliver man utilfreds. Og utilfredshed kan let føres over på den regering, der nu havde siddet så mange, mange år. Altså stemmer man på noget andet og giver sig samtidig til at klage over skatten.

Der er som bekendt også her i

Danmark noget »fint« ved at klage over skatterne. Der er status-symbol i at jamre over skatten. For når man klager, tror andre, at man betaler. Så meget og altså også tjener så meget!

Hos os, fortalte Aase Bjerkholt, kender vi fænomenet fra dem, der ved et selskab demonstrativt ikke drikker spiritus, for at man endelig skal tro, de har bil...

Kvinder gjorde hverken fra eller til

Som andre årsager til Arbeiderpartiets tilbagegang nævnte Aase Bjerkholt, at partiet måske havde forsomt at nærme sig visse funktionærgrupper, for eksempel sygeplejersker, læger, lærere og dem af »De hvide flipper«, som naturligt hørte til i lønarbejdernes parti. Også de unge fra socialdemokratisk miljø, som havde fået en højere uddannelse, troede måske, at de nu i kraft af deres højere stillinger ikke kunne stemme på forældrenes parti.

Efter valget i Norge:

Hyggelige kaffeselskaber med en kandidat, der siger, at han ikke forstår sig på de store problemer, som kan give bonus i politik. Den tidligere familieminister AASE BJERKHOLT fortæller om lidt af baggrunden for sidste års valgresultater i Norge. Der er statussymbol i at klage over de høje skatter.

Af EVA BENDIX

Halfdan Hegtun
— der så gerne ville ind i Stortinget

— Var kvindelige kandidater en tiltrækning? Fik partier med kvinder på gunstige pladser særlig mange stemmer?

— Det ser ikke ud til, at det har gjort hverken fra eller til. På den anden side ved man jo ikke, hvordan den pågældende kreds havde klaret sig uden kvinder på stemmesedlen.

— Og hvad betød radio, TV og pressen i valgkampen?

— Det er også svært at sige. Vi ved bare, at i de meget nordlige områder, hvor der ikke er fjernsyn, fik Arbeiderpartiet særlig gunstige resultater. Og vi kunne jo heller ikke lade være at skumle lidt over, at sendetiden i TV blev lige lang for hvert parti. Det vil sige, at Arbeiderpartiet, der tæller lige så mange stemmer som de fire borgerlige partier tilsammen, ikke fik længere tid end hver af dem.

— Og kunne der drages nogen konklusion?

— Vi mangler mange undersøgelser endnu, siger Aase Bjerkholt. Selvfølgelig var vi i mit parti dybt, dybt skuffet over, som det gik. Men man skal jo prøve at se det positive ved en ting, også ved at vi nu på en gang er blevet et oppositionsparti, noget helt uvant. Det positive må så være, at vi nu forhabentlig skulle få en vis ro til at lægge planer for de næste år, at vi kan tænke i mere principielle og idealistiske baner, frem for at vi som regeringsparti måske måtte føle os presset af hele tiden at skulle løse praktiske spørgsmål. Man kan vel også som oppositionsparti have en noget mere fri debat og åbent drøfte selve principperne bag vor store bevægelse, fremhæver den tidligere familieminister.

VAN DER LUBBE-SAGEN OP IGEN

Rigsdagsbranden skal genoptræffes for retten for at få den dømte rensat

BONN (Privat)

En tysk domstol må nu på ny befatte sig med rigsdaysbranden i Berlin for næsten 33 år siden. Statsadvokaten i Berlin har meddelt, at en bror til manden, der dengang blev fundet skyldig og henrettet for brandstiftelsen — hollænderen MARINUS VAN DER LUBBE — nu vil gå rettens vej for at få ham rensat.

SOM bekendt stillede nazisterne den evnesvage van der Lubbe for retten og dømte ham. Der herskede dengang og hersker fortsat tvivl om, at han var den virkelige brandstifter. Meget tyder på, at nazisterne selv satte ild på rigsdaysbygningen og derefter gav kommunisterne skylden for at slå det endelige og tilintetgørende slag mod det kommunistiske parti.

Efter hvad man siger i Berlin i dag, er det en usædvanlig vanskelig sag. En genoptagelse, der sikkert vil vække opsigt verden over, kan ikke begynde før til efteråret. Alene dokumenterne fra den første proces omfatter 32 bind.

Retsmyndighederne i Berlin mener, at der fortsat er grund til at mistænke van der Lubbe, ikke blot for brandstiftelsen på rigsdaysbygningen, men også på andre torse

på at stikke offentlige bygninger i brand. Derimod hedder det, at dødsstraffen var retstridig.

Stein Visker